

Checklist beginsituatie in kaart scholen

Met deze checklist kan je in kaart brengen wat de school op dit moment onderneemt om zich voor te bereiden op warme dagen en leerlingen te beschermen tegen warmte.

Onderstaande tabel is niet exhaustief of richtinggevend bedoeld, maar moet vooral opgevat worden als een hulpmiddel om de beginsituatie in kaart te brengen. De checklist vertrekt vanuit een 'ideale' situatie. Het kan voorkomen dat bepaalde vragen niet meteen beantwoord kunnen worden of niet van toepassing zijn. Omgekeerd kan de school reeds initiatieven uitgewerkt hebben die passen in een breder verhaal/beleid en verder gaan dan wat hier aangereikt wordt.

Vul onderstaande tabel zo realistisch mogelijk in om een eerste zicht te krijgen op de sterktes en werkpunten. Op basis hiervan kunt u als school een eerste selectie maken van mogelijke acties die bijdragen tot een verdere uitbouw van een beleid op warme dagen. Hoe beter de verschillende onderdelen op elkaar afgestemd zijn, hoe groter de kans op succes.

Wees voorbereid

	goed	Kan beter	Aanpak nodig
Educatie en sensibilisering			
De verantwoordelijke informeert het schoolteam bij de start van de waakzaamheidsfase.			
De school bestelt in de waakzaamheidsfase folders en affiches van de campagne Warme dagen.			
De verantwoordelijke zet 'warme dagen' op de agenda van het schoolteamoverleg en betreft de ouderraad en leerlingenraad bij het uitwerken van een gezondheidsbeleid warme dagen.			
Ouders worden bij een warmtewaarschuwing gesensibiliseerd om hun kinderen niet te warm gekleed naar de school te sturen (aangepaste kleding aan omgevingstemperatuur) en een petje of hoofddekseel mee te geven.			

Ouders worden bij een warmtewaarschuwing gesensibiliseerd om hun kinderen vooraf thuis in te smeren met zonnecrème.			
Omgevingsinterventies			
De verantwoordelijke voor het gezondheidsbeleid rond warme dagen houdt vanaf de waakzaamheidsfase het weerbericht in de gaten. Hij heeft zich ingeschreven op mailinglijst van warmedagen.be en ontvangt waarschuwingsmails voor warmteperioden. Bij waarschuwing voor een warmteperiode wordt het schoolteam geïnformeerd.			
In de waakzaamheidsfase (lente) wordt een inventaris opgemaakt van beschikbare afkoelingsmaterialen en beschermende materialen tegen zon. De verantwoordelijke controleert of de kinderopvangplaats beschikt over voldoende: <ul style="list-style-type: none"> a. Zonwerende materialen (folie, parasols), luifels, ... b. mechanische of natuurlijke ventilatiemogelijkheden, etc. c. verkoelende materialen, zoals: mobiele airco's, ijspacks, d. beschermende zonnecrème (tegen UVA- en UVB-straling), zonnepetjes- of hoedjes, zonnebrilletjes, ... 			
De installatie en filters van het aircosysteem (indien aanwezig) worden vooraf in de lente nagekeken en gereinigd.			
Vanaf de lente worden alle klaslokalen en ruimten in de school gecheckt op de aanwezigheid van werkende temperatuurmeters.			
Bij een warmtewaarschuwing vraagt de school aan ouders extra luchtige kleding mee te geven om aan te trekken na waterspelletjes.			
Afspraken en regelgeving			
De verantwoordelijke van de school maakt afspraken rond samenstelling en taken van de werkgroep warme dagen.			
Voor de start van de waakzaamheidsfase stelt de werkgroep een gezondheidsplan warme dagen op (zie leidraad gezondheidsplan kinderen).			
Zorg en begeleiding			

Ouders van kinderen die medicatie nemen, worden bevraagd op eventuele extra gevaren bij warme dagen en te ondernemen acties (meer drinken).			
---	--	--	--

Voldoende drinken op warme dagen

	goed	Kan beter	Aanpak nodig
Educatie en sensibilisering			
Het leerkrachtenkorps wordt gesensibiliseerd om leerlingen voldoende te laten drinken op warme dagen.			
Leerkrachten merken tijdig ander gedrag op bij kinderen/leerlingen met tekenen van uitdroging en weten hoe ze actie kunnen ondernemen.			
Leerkrachten kleuteronderwijs weten dat jonge kinderen onvoldoende hun drankbehoeften kunnen kenbaar maken en reeds uitgedroogd zijn wanneer ze erom vragen.			
Leerkrachten kleuteronderwijs hebben de kennis en vaardigheden om jonge kinderen voldoende te laten drinken op warme dagen.			
Leerkrachten leren de drink- en plasbehoeften van kleuters en/of leerlingen en gaan er op warme dagen op een gepaste manier mee om.			
Leerkrachten kleuteronderwijs en keukenpersoneel weet hoe je op een gezonde manier water kan pimpen.			
Leerkrachten sporen de kinderen actief en regelmatig aan om op verschillende momenten van de dag (buiten de eetmomenten) water te drinken.			
Ouders worden geïnformeerd over het drink- en plasbeleid tijdens warme dagen (via ouderbrief, website, mondeling, ...).			
Ouders worden gesensibiliseerd om lichte en vochtrijke voeding mee te geven als lunchpakket (bv. vochtrijke groenten, fruit, ...).			
Ouders krijgen tips en adviezen mee voor thuis.			
De ouderraad wordt geïnformeerd over het drink- en plasbeleid en aangemoedigd om samen initiatieven te nemen of ondersteunen.			

De ouderraad zet activiteiten op om ouders te sensibiliseren om thuis aandacht te schenken aan drink- plasgewoontes van hun kinderen tijdens warme dagen.			
Kleuters worden spelenderwijs (bv. knutselactiviteit, drinkbarometer, waterspel, waterliedje ...) bewust gemaakt van het belang aan voldoende water drinken.			
Leerlingen leren waarom hydratatie belangrijk is tijdens klasmoment.			
Leerlingen worden geïnformeerd en gesensibiliseerd om bij zichzelf te letten op tekenen van uitdroging, zoals de kleur van urine bij toiletbezoek.			
De schooldirectie weet dat een drinkbeleid gekoppeld aan een plasbeleid met formele afspraken, educatieve activiteiten en infrastructurele maatregelen de beste resultaten bereikt.			
De schooldirectie en schoolbestuur heeft kennis van de mogelijkheden (voor- en nadelen) om gratis water aan te bieden op school. Lees meer: mogelijkheden om gratis water aan te bieden op school.			
(Vak)leerkrachten sensibiliseren om in hun vakwerkgroep na te denken over hoe zij vanuit hun vak het thema warmte en voldoende water drinken onder de aandacht kunnen brengen.			
Omgevingsinterventies			
Kleuters en leerlingen kunnen tijdens warme dagen op regelmatige tijdstippen water drinken.			
Kleuters en leerlingen krijgen de kans om steeds water bij te vragen.			
Leerkrachten kleuteronderwijs voorzien af en toe (niet-gesuikerde) waterijsjes of bieden extra fruit en/of groenten met veel vocht (meloen, tomaat, komkommer, etc.).			
Het leerkrachtenkorps geven zelf het goede voorbeeld en drinken water in bijzijn van kinderen en/of ouders.			
De school beschikt over proper en voldoende sanitair op maat van kleuters en leerlingen en houden rekening met de aanbevelingen per doelgroep. Meer info: aanbevelingen sanitaire voorzieningen in onderwijsinstellingen.			
In kleuteronderwijs zijn de toiletten in nabijheid van de klas.			
Sanitaire ruimtes worden op warme dagen extra schoon gemaakt.			

De leerlingen hebben toestemming om regelmatig en op hun aangeven naar toilet te mogen gaan.			
Afspraken en regelgeving			
Er is een gezondheidsbeleid op het vlak van voldoende (water) drinken op scholen.			
Er zijn vaste of verplichte drinkmomenten (bij kleuters ook als ze geen dorst hebben).			
De kleuters en leerlingen mogen tijdens de lesuren water drinken (zéker op warme dagen).			
De school heeft een charter rond drinkwater ondertekend (drinkKraantjeswater , ...).			
De school publiceert in het schoolreglement alle afspraken over drinkgewoontes en toiletattitudes op warme dagen voor leerlingen, leerkrachten en ouders.			
Er zijn afspraken met ouders rond het drinkbeleid op school, bv. extra water meebrengen van thuis mag (en bij voorkeur ook beperkende afspraken rond gesuikerde dranken).			
Indien kraantjeswater aangeboden wordt, is er voldaan aan alle voorwaarden (bv. geen loden leidingen, doorspoelen leidingen, keuring binneninstallatie, ...) meer info: veilig kraantjeswater op school .			
Er is een schoonmaakbeleid voor sanitair op warme dagen.			
Zorg en begeleiding			
Extra kwetsbare kleuters en leerlingen worden nauwlettend in het oog gehouden voor tekenen van uitdroging.			
Ouders van kinderen die medicatie nemen, worden bevraagd op eventuele extra gevaren bij warme dagen en te ondernemen acties (meer drinken).			
Kleuters en leerlingen wennen enkele dagen vóór een warmteperiode aan extra drinkmomenten.			
Bij tekenen van uitdroging wordt indien nodig een arts geraadpleegd.			
Tijdelijk extra keukenpersoneel of vrijwilligers tijdens warme dagen (voor aangepaste menu's, extra drankenrondes bij de kinderen, toezicht, etc.).			

Hou het gebouw koel

	goed	Kan beter	Aanpak nodig
Educatie en sensibilisering			
Het schoolteam is geïnformeerd over het beheer van binnenklimaat in het schoolgebouw.			
De verantwoordelijke voor het binnenklimaat heeft kennis van thermisch comfort, verkoelende maatregelen, ventileren en verluchten op warme dagen, etc.			
Het leerkrachtenkorps wordt gesensibiliseerd om verkoelende maatregelen toe te passen in de klaslokalen.			
De schooldirectie heeft kennis van koelingsmogelijkheden of hitte-werende infrastructurele maatregelen.			
De schooldirectie en het schoolbestuur heeft kennis van subsidiemogelijkheden voor aanpassingen aan de schoolinfrastructuur in kader van bescherming tegen oververhitting van het schoolgebouw (buitenzonwering, isolatie, groendak, ...).			
Omgevingsinterventies			
De speelplaats beschikt over voldoende schaduwmogelijkheden (via bomen, luifels, parasols, etc.).			
Het gebruik van elektrische apparaten, zoals computers, schermen, verlichting, wordt zoveel mogelijk beperkt om opwarming te voorkomen.			
De aircosystemen (indien aanwezig) worden onderhouden en gebruikt volgens de aanbevelingen van de producent.			
Zonwering wordt maximaal benut (buitenzonwering, luifels, gordijnen, parasols ...).			
Er wordt voornamelijk geventileerd wanneer het buiten kouder is dan binnen.			
De school past nachtventilatie toe (denk aan inbraakbeveiliging).			
De school beschikt over natuurlijke beschaduwings-elementen (bv. loofbomen, struiken, ...).			
Platte daken worden op warme dagen met dun laagje water besproeid om de warmte te onttrekken.			

Het verschil van de binnentemperatuur in het schoolgebouw wordt niet te groot met de buitentemperatuur.			
Bij nieuwbouw of renovatieprojecten wordt rekening gehouden met het aspect warme dagen.			
Afspraken en regelgeving			
Er zijn afspraken gemaakt met het schoolteam op welke manier de binnenruimten worden gekoeld, verlucht en geventileerd.			
Zorg en begeleiding			

Breng voldoende verkoeling bij kinderen

	goed	Kan beter	Aanpak nodig
Educatie en sensibilisering			
Het leerkrachtenkorps heeft kennis en vaardigheden om tekenen van oververhitting bij kleuters te herkennen en voorkomen.			
Kleuters en leerlingen worden spelenderwijs bewust gemaakt van het belang aan: zich voldoende te verkoelen (in de schaduw te spelen, het dragen van een zonnepetje, zonnebrilletje etc.).			
Het schoolteam wordt gesensibiliseerd om zelf het goede voorbeeld te geven qua thermisch gedrag (luchtige kledij, schaduw opzoeken).			
De leerkrachten stimuleren leerlingen om zich regelmatig in te smeren met zonnecrème.			
Ouders worden gesensibiliseerd om tijdens het brengen of afhalen van kinderen op geen enkel moment kinderen in de auto achter te laten, ook niet voor even.			

Ouders worden geïnformeerd over het gezondheidsbeleid op school in kader van warme dagen (via ouderbrief, infoblad, website, ...).			
De school hangt affiches op van de campagne warme dagen.			
Omgevingsinterventies			
De leerkrachten kleuteronderwijs en toezichters smeren regelmatig de kinderen in met zonnecrème.			
De leerkrachten kleuteronderwijs en toezichters zorgen er actief voor dat kinderen zoveel mogelijk in de schaduw verblijven. Er wordt op gewaakt dat kinderen niet (te lang) in de zon spelen.			
De leerkrachten gaan met de kleuters en leerlingen indien mogelijk naar buiten als het buiten koeler is dan binnen.			
De leerkrachten passen de intensiteit van zowel buiten- als binnenactiviteiten aan aan de omgevingstemperatuur. Ze zorgen voor voldoende rust en beperken lichamelijke inspanningen.			
De leerkrachten vragen ouders zwembroekje of badpakje mee te brengen en extra luchtige kleding mee te geven om aan te trekken na waterspelletjes.			
Afspraken en regelgeving			
Er zijn afspraken gemaakt op welke manier het team kinderen buiten moet beschermen tegen warmte, zon en Uv-stralen.			
Via het schoolreglement, ouderbrief of mondelinge communicatie worden afspraken gemaakt met de ouders rond aangepaste kledij, zonnehoedje- of petje, insmeren met beschermende zonnecrème, etc.			
Er zijn afspraken rond de randvoorwaarden om activiteiten (bv. sportdag, schooluitstap) af te gelasten of te verplaatsen.			
In het kleuteronderwijs zijn er afspraken gemaakt met het team rond het gebruik van waterspeelgoed of verplaatsbare zwembadjes, teilen, ... (Afspraken rond toezicht en			

maatregelen om verdrinkingsgevaar te voorkomen, reiniging en verversen van het badwater, ...).			
Zorg en begeleiding			
Het schoolteam is extra alert voor symptomen van hittestress en oververhitting bij erg kwetsbare leerlingen.			
Bij fysieke activiteiten wordt rekening gehouden met kwetsbare leerlingen die extra gevoelig zijn voor warmte (bv. leerlingen met verhoogd BMI, ziekte, ...).			
Bij tekenen van oververhitting wordt een arts geraadpleegd.			